

25 Mart March 2013, Kahire Cairo
Mısır Egypt

4. İSLAM ÜLKELERİ DÜŞÜNCE KURULUŞLARI PLATFORMU (ISTTP)

4th THINK TANKS PLATFORM OF THE ISLAMIC COUNTRIES (ISTTP)

SONUÇ RAPORU TASLAK |Özet|
FINAL DECLARATION DRAFT |Summary|

www.isttp.org

www.tasam.org

İslâm Ülkeleri Düşünce Kuruluşları Platformu (ISTTP)

2. Akil Kişiler Kurulu Toplantısı

25 Mart 2013, Kahire - Mısır

Geçici Taslak Sonuç Raporu (Özet)

İslâm İşbirliği Teşkilatı İİT Üyesi Ülkeler Düşünce Kuruluşları Forumu'nun birincisinde oluşturulması önerilen ve ikincisinde teyit edilen "İslâm Ülkeleri Düşünce Kuruluşları Platformu ISTTP Akil Kişiler Kurulu"nun ikinci toplantısı 25 Mart 2013 tarihinde Mısır'ın başkenti Kahire'de "4. İİT Ülkeleri Düşünce Kuruluşları Forumu" marjında aşağıda isimleri belirtilen kurulun çoğunluğu tarafından ve yine aşağıda verilen gündemle gerçekleştirilmiştir:

A. ISTTP Akil Kişiler Kurulu Listesi

1. **Büyükelçi (E.) Ömür Orhun**, İİT & Türk Asya Stratejik Araştırmalar Merkezi-TASAM, Türkiye
(**Vekili Büyükelçi (E.) Murat Bilhan**, TASAM, Türkiye)
2. **Prof. Dr. Zaleha Kamaruddin**, Malezya İslâm Üniversitesi Rektörü
(**Vekili, Prof. Dr. Hassan Ahmed Ibrahim**, Malezya İslâm Üniversitesi), Malezya
3. **Büyükelçi Dr. Mostafa Dolatyar**, The Institute for Political and International Studies-IPIS, İran
4. **Senatör Müshahid Hussain Syed**, Islamabad Policy Research Institute-IPRI, Pakistan
5. **Büyükelçi Humayun Kabir**, Bangladesh Enterprise Institute-BEI, Bangladeş
6. **Dr. Yasser Ali**, Information and Decision Support Center-IDSC Başkanı, Mısır
7. **Prof. Shamseldin Zeinal Abdin**, Hartum Üniversitesi, Sudan
8. **Dr. Abdul Aziz Sager**, Gulf Research Center-GRC Başkanı, Birleşik Arap Emirlikleri
9. **Elnur Aslanov**, Azerbaycan Cumhurbaşkanlığı Siyasi Analiz ve Enformasyon Destek Dairesi Başk. Azerbaycan
10. **Prof. Dr. Absattar Derbisali**, Süleymanov Doğu Araştırmaları Enstitüsü, Kazakistan

4. İSLAM ÜLKELERİ DÜŞÜNCE KURULUŞLARI PLATFORMU (ISTTP)

AKIL KİŞİLER KURULU TOPLANTISI

25 Mart 2013, Kahire - Mısır

B. ISTTP 2. Akil Kişiler Kurulu Toplantısı Gündemi

1. Giriş
2. Akil Kişiler Kurulunun Görevleri, İşlevleri ve Yeni Üyeleri (2013 Eylem Planı)
3. İİT Üyesi Ülkeler Arasında Ekonomik Etkileşimin Geliştirilmesi Bağlamında Düşünce Kuruluşlarının Muhtemel Katkıları
4. İİT Ülkelerinde Demokrasi, İnsan Hakları ve Kadın Sorunları'nın Geleceğine Dair Müzakereler
5. İİT Üyesi Ülkelerde Düşünce Kuruluşları ve Kriz Yönetimi (Suriye, Filistin, Mali, Somali, Nijerya, Lübnan, Irak, Afganistan vb.)
6. İİT Üyesi Ülkeler Arasında Sosyal ve Kültürel İlişkilerin Geliştirilmesine Dair Düşünceler
7. Diğer Meseleler

C. Toplantı Notları Özeti

Küresel düzeyde son on yılda meydana gelen gelişmeler daha önceki dönemlere kıyasla yüzyıla bedel etkiler bırakmıştır. Değişim ve dönüşümün baş döndürücü bir hızla gerçekleştiği günümüzde, izleyen on yıl içerisindeki gelişmeler 21. Yüzyıl için belirleyici olacaktır. Mevcut uluslararası sistemde uluslararası ilişkiler çok boyutlu rekabet temelinde ilerlemektedir. Devletlerin doğası da değişmekte, hukuk üreten, son kararı veren altın hisse devlette kalmak kaydıyla, devletin rolü % 10 düzeyine kadar gerilemekte, devletçi ve kapitalist/liberal yaklaşımlar arasında orta yol arayışları sürmekte, kamu diplomasisi gibi yeni uygulamalar devreye sokulmakta; STK'lar, üniversiteler, sportif kurumlar, özel sektör ve benzeri kurum ve yapıların rolü artmaktadır. Bu durum İİT ülkelerini de yakından ilgilendirmektedir. Mevcut ortamda ISTTP Akil Kişiler Kurulu'nun, İİT Ülkeleri için iki yönlü katkı sunması mümkündür.

1. İİT Ülkelerinde sistematik ve işlevsel nitelikte yeterli sayıda ve kapasitede düşünce kuruluşu oluşumuna katkı sağlamak,
1. Mevcut düşünce kuruluşlarına rehberlik ederek sivil toplum ve devlet düzeyinde destek sağlamak ve karar alıcılar için öneriler geliştirmek.

Bu bağlamda Akil Kişiler Kurulu'nun sadece belirli zaman aralıkları ile toplanıp bazı önemli meseleleri müzakere eden bir kurul olarak kalmayıp Libya, Suriye, Afganistan gibi İİT üyesi ülkelerdeki sorun alanlarında bir takım operasyonel görevler icra etmesi gerektiği yönünde 1. ISTTP Akil Kişiler Kurulu Toplantısı'nda alınan prensip kararı yinelenmiş ve ISTTP Akil Kişiler Kurulu üyeleri arasından belirlenen bir gurubun belirli ülkelerde çalışma ziyaretleri gerçekleştirerek karar alıcılar için raporlar hazırlayabilecekleri ve başka faaliyetler gerçekleştirebilecekleri dile getirilmiştir. İİT'nin son dönemde Afganistan'a özel bir temsilci atamış olması göz önünde bulundurulduğunda,

4. İSLAM ÜLKELERİ DÜŞÜNCE KURULUŞLARI PLATFORMU (ISTTP)

AKIL KİŞİLER
KURULU
TOPLANTISI

25 Mart 2013, Kahire - Mısır

Akil Kişiler Kurulu'nun özgün raporlar hazırlamak ve en az bir haftalık çalışma ziyaretlerinde bulunmak üzere bu ülkede operasyonel bir görev üstlenmesi önerilmiştir. Böylesi bir çalışma gurubu Batılı güçlerin bölge doğasını anlamakta güçlük çektikleri ve ABD'nin Afganistan'dan çekilme takvimi açıkladığı bu günlerde başkent Kabil dışındaki bölgelerde de güvenlikle ilgili temaslar yürütecek çalışma gurubunun faaliyetleri, İİT ülkelerinin Kabil büyükelçilikleri ve diğer önemli aktörler ile de temaslar gerçekleştirilebilirse, İİT'nin bu ülke ile ilgili çalışmalarını daha etkin hâle getirecektir.

İİT ülkeleri arasında oluşturulacak ekonomik alt yapı; siyasi, askeri ve kültürel ilişkilerin de temelini oluşturacaktır. 4. Forum ana Temasının "Ekonomik entegrasyon" olması açısından, düşünce kuruluşlarının etkisi ve üstlenebilecekleri roller küçümsenemeyecek kadar önemlidir. Bu bakımdan İİT üyesi ülkeler düşünce kuruluşları arasında uyum sağlayıcı mekanizmaların geliştirilmesi ve etkin biçimde işletilmesi gereklidir. İİT ülkeleri arasında sosyal ve kültürel ilişkilerin geliştirilerek ekonomik bütünleşmeye katkı sağlanmasında da düşünce kuruluşlarının oynayabilecekleri roller göz önünde bulundurulmalıdır. İİT ülkelerindeki düşünce kuruluşlarının her biri farklı görevler ve işlevlere sahiptir. Önemli olan uygun konseptlerin belirlenerek koordineli çalışmaların gerçekleştirilebilmesidir.

İİT ülkeleri bünyesinde ve muhtemelen İslâm Kalkınma Bankası öncülüğünde İİT üyesi ülkelerin finans kurumlarının ve düşünce kuruluşlarının katkısıyla bir erken uyarı sisteminin kurulması ve ülkelerin ekonomik göstergelerinin gözlem altında tutulması önerilmiştir.

İİT üyesi ülkeler arasında ticaretin geliştirilmesi, doğrudan yabancı yatırımların desteklenmesi, eğitim ve kültür alanlarında iş birliği imkânlarının geliştirilmesi, turizmin teşviki ve iş gücü hareketliliğinin önünün açılması bağlamında özel sektöre destek sağlanması kaçınılmazdır.

"Arap Baharı" ile başlayan yeni süreçte Türkiye ve Mısır gibi ülkelerin nüfusları, askeri güçleri, jeostratejik konumları çok kutuplu küresel sistemde ön plana çıkmıştır. Bu ortamda kimlik ve aidiyet düzeyindeki bağlılıklar da daha fazla vurgulanmaya başlamıştır. Ne var ki, bu sayılan özellikler İİT ülkelerinin içeride istikrar ve refah, dışarıda ise saygın bir konum kazanmaları için yeterli değildir. İslâm dünyası siyasi ve askeri bakımdan kendi büyüklüğü ile orantılı bir varlık gösterememektedir. Bu husus küresel politikalar açısından ciddi bir dengesizliği işaret etmektedir. Önümüzdeki dönemde ekonominin rolü ülkelerin gücünü belirleyecektir. Bu noktada en önemli eşik Malezya'da ön örnekleri görülen ve Türkiye'de de ciddi adımların atıldığı, katma değer üretecek orta ve ileri teknolojik üretimin İİT ülkelerinde nasıl yaygınlaştırılacağıdır.

4. İSLAM ÜLKELERİ DÜŞÜNCE KURULUŞLARI PLATFORMU (ISTTP)

AKİL KİŞİLER
KURULU
TOPLANTISI

25 Mart 2013, Kahire - Mısır

Katma değer üretecek insan kaynağının geliştirilmesi ve bu bağlamda İİT 2005 Mekke Deklarasyonu örneği izlenerek 5, 10, 20 yıllık planların ortaya konulması İİT ülkeleri için en acil zorunluluk olarak gözükmektedir.

Öte yandan, Batı dünyasının deneyimleri göz önünde bulundurulduğunda, değerler inşası olmadan gerçekleştirilen refah artışının nasıl bir çürüme ortaya çıkardığı ve bu durumun çevre sorunları, insani konularda çifte standartlar v.b. gibi uluslararası alanda meydana getirdiği çelişkiler de göz ardı edilmemelidir. Bu noktada İİT ülkelerinin küresel alanda kendi özgün katkılarını sunabilecekleri planlar ve programlar geliştirmeleri gereği açıktır. Ayrıca, refah ve zenginliğin bundan böyle Asya istikametine kaymakta oluşu gerçeği de İİT ülkelerinin bir yandan ekonomik canlılığı artırma, diğer yandan değerler inşası konularında proaktif bir tutum içinde olmaları ve bu noktada kültürel ve manevi unsurların ihmal edilmemesi gerektiğini göstermektedir. Özellikle İslâm medeniyetinin bir "vakıf medeniyeti" olduğu gerçeği göz önünde bulundurulduğunda, vakıfların ve STK'ların içeride ve dışarıda aktif biçimde yerlerini almaları gerektiği açıktır.

İİT ülkelerinde kriz yönetimi hem iç hem dış politikada istikrar sağlanması ve ekonomik alt yapının ülkeler ve teşkilat düzeyinde gelişmesi ve güçlenmesi bakımından hayati önem taşımaktadır. İİT ülkelerinin günümüzde karşılaştıkları en önemli sorunlardan bazıları da çeşitlilik içinde birliğin sağlanması, bireysel özgürlüklerin, ifade özgürlüğünün ve girişim özgürlüğünün güvence altına alınması, yolsuzlukla mücadele, şeffaflık, yargının hızlandırılması ile sağlam ekonomik ve sosyal alt yapıların oluşturulmasıdır. Çok kültürlülüğün korunması İİT ülkelerinin verimli bilimsel, kültürel, sosyal ve ekonomik ortama kavuşabilmeleri açısından önemlidir.

İnsan hakları, kadın sorunları v.b. konularda İİT ülkelerinin İslâm'ın kendi referanslarını ve birikimini de göz önünde bulundurarak Batı dünyası ile diyalogunu BM anlaşmaları ve sözleşmeleri çerçevesinde sürdürmesi ve geliştirmesi gerekmektedir. İİT ülkeleri kendi toplumları içinde, toplumun yarısı olan kadını ihmal ettiği için nasıl bir çıkmazın içine girdiklerini fark etmeli ve gerekli önlemleri acilen almalırlar.

Tüm eleştirilere rağmen, İİT ülkeleri genel hatları itibariyle istikrarlı bir gelişme trendi içerisinde ve sahip oldukları insan kaynağı ve doğal kaynak potansiyeli gibi unsurlar da göz önüne alındığında umut vaat etmektedir. Bu noktada gençliğe önem verilerek ve kadın sorunları çözülerek insan kaynaklarının geliştirilmesi İİT ülkelerinin orta ve uzun vadede ihtiyaç duyacakları kapasitenin inşası açısından hayati önemdedir.

4. İSLAM ÜLKELERİ DÜŞÜNCE KURULUŞLARI PLATFORMU (ISTTP)

AKİL KİŞİLER KURULU TOPLANTISI

25 Mart 2013, Kahire - Mısır

İSTTP bünyesinde oluşturulan mevcut ağın (network) İSTTP Akil Kişiler Kurulu'nun faaliyetlerine etkinlik kazandırmak üzere geliştirilmesi, bilgi akışının hızlandırılması gerekmektedir. Kurul çalışmalarında ekonomik konulara ağırlık verilmesi gerek ağ için gerekse İİT üyesi ülkeler arası ilişkiler için maddi bir temel teşkil edecek, diğer alanlarda etkileşimin genişlemesini ve derinleşmesini sağlayacaktır. Bu bağlamda Arapça, Türkçe, İngilizce ve Fransızca olmak üzere dört dilde yayın yapan ve üye kuruluşlarla ilgili bazı temel bilgileri de ihtiva eden mevcut internet portalının ikili ve çok taraflı etkileşimlerde daha etkin biçimde kullanılması gerekmektedir.

Akil Kişiler Kurulu üye sayısının maksimum 12 - 15 arasında olması gerektiği bu toplantıda yinelenmiş, özellikle Endonezya ve Nijerya'dan birer üyenin Kurul'da yer alması hususundaki çalışmaların ivedilikle tamamlanması gerektiği teyit edilmiştir.